



**Programa Compartim
de gestió del coneixement**

**VI Jornada d'Assessorament Tècnic de Menors
i VII Jornada de Mediació Penal Juvenil**

**Presentació del procés de treball col·laboratiu de la comunitat de
pràctica de mediació penal juvenil**

*Reflexions sobre la pràctica professional per a
l'actualització del model de mediació penal juvenil*

Introducció
Conceptes clau

Barcelona

25 d'octubre de 2013



1. Presentació del procés de treball

En un primer moment

L'any 2012 la comunitat de pràctica Mediació penal juvenil va presentar l'enquesta, eina de recollida de dades, sobre els processos de mediació i reparació. Durant la presentació es va poder transmetre la seva utilitat a l'hora de poder recollir dades sobre les intervencions, **el procés de reflexió sobre la pròpia feina** que suposa emplenar l'enquesta. Però sobretot era el resultat d'un procés de debat intern sobre els aspectes tècnics de la intervenció en el programa de mediació-reparació.

L'evolució

A principis de 2012 ens vam posar a treballar en un projecte que ens permetés millorar la nostra intervenció a nivell teòric, adquirir nous coneixements, i a nivell pràctic, aplicant aquests nous coneixements.

Per poder vehicular aquests aspectes es va proposar un element comú que era l'enquesta. Per una banda, aprendre a utilitzar i incorporar els nous conceptes i, per l'altra, poder recollir les dades de com els apliquem durant la intervenció. Construir aquesta eina volia temps i debats, perquè volíem que recollís la nostra pràctica.

Aquests debats ens han permès identificar dubtes, errors i, sobretot, les premisses i criteris que fem servir habitualment en la nostra pràctica i que vénen de l'experiència diària de cada una de nosaltres. Així, hem pogut constatar que treballant en processos similars arribàvem a premisses diferents, iguals, variades i contraposades. El més evident és que totes eren igual de vàlides perquè no teníem cap element per poder-les contrastar.

Estructurar l'enquesta ha servit per ordenar la nostra intervenció d'una manera comprensible. Ens ha servit per fer servir i assimilar els conceptes teòrics que volíem incorporar, ja que tots formen part de l'anàlisi i la recollida de dades de les intervencions o processos finalitzats. Per tant, a través de l'enquesta hem pogut arribar a tenir un llenguatge tècnic comú que permet que els debats siguin molt productius. Les professionals ara parlem "un mateix idioma".

Durant l'any 2013 hem estat recopilant dades per mitjà de l'enquesta presentada l'any passat. Aquest procés també ha estat complicat. Les professionals hem anat trobant molts dubtes a l'hora de respondre els ítems en relació amb els casos i processos reals. Aquests dubtes implicaven debats teòrics, tècnics i d'interpretació, tant en petits grups com en les reunions de la comunitat de pràctica.

Tot el procés anterior ens ha permès qüestionar o posar en dubte moltes de les premisses amb què ens plantejem la intervenció. Ens hem adonat que en aquest procés estem fent una autocrítica respecte d'aspectes genèrics i concrets, i moltes vegades sobre premisses que no ens havíem qüestionat abans.

La presentació d'aquest any 2013 recull algunes de les premisses amb què habitualment treballem, i també d'altres que han sorgit durant aquests dos anys de treball.

Les premisses les hem contrastat amb les dades recollides en l'enquesta i hem obtingut els descriptors que ens permeten fer l'anàlisi de la nostra intervenció. La presentació està ordenada en diferents moments del procés d'intervenció i en diferents graus de profunditat.

Així comencem per preguntar-nos si la taula de mediació està completa. Si dins del procés hi ha totes les persones que són importants i a les quals afecta la resolució del conflicte. I ens preguntem: Què passa si no hi són tots?

El segon tema de presentació es refereix a veure el procés com un espai de resolució. Saber si les parts implicades i el professional veuen la intervenció com a procés de resolució, quins elements condicionen aquesta visió i si realment es confirma.

Continuant amb el procés, ens plantejem el desnivell a la taula de mediació, si sempre es dona o no, qui té més poder, com afecta això el procés i la intervenció del professional. I quins elements afavoreixen o no la simetria de poder entre les parts.

Per finalitzar, exposem el resultat del procés i l'anàlisi de l'acord. Poder establir si tot resultat implica arribar a acords o no, quins elements afavoreixen/impedeixen arribar a acords, quins resultats són més comuns i per què i si tenim resultats diferents de l'assoliment d'acords.

Aquest treball és un conjunt de premisses i hipòtesis plantejades durant aquests dos anys, contrastades a partir d'una mostra de 350 enquestes realitzades. Presentem els resultats i les explicacions de les dades obtingudes. La proposta és poder compartir la nostra experiència i estimular el debat.

2. Conceptes clau

CONFLICTE: el resultat del fet delictiu. Genera incompatibilitat d'objectius entre les parts.

MAPATGE: sistema d'anàlisi de conflictes que permet al professional conèixer-ne la composició, cosa que facilita la reflexió per planificar la intervenció.

SUBJECTES: es refereix a les persones implicades i vinculades amb el conflicte. Respon a les preguntes *a qui afecta el conflicte?* i *a qui afecta la decisió de solució?*

ACTORS: persones que tenen interès en el conflicte i en poden condicionar el resultat. Podem trobar:

- **Actors individuals**
- **Actors col·lectius,** que es defineixen com el grup d'actors (més d'un) que tenen un interès comú i prenen decisions conjuntes.

TERCERS: persones o col·lectius que tenen relació amb el conflicte.

- **Tercers participants,** que tenen interès en el conflicte, però no em condicionen el resultat.
- **Tercers intervinents,** que no tenen interès en el conflicte, però en condicionen el resultat (fiscal, jutge).

OBJECTIUS: es defineixen com els aspectes que relacionen els subjectes amb el conflicte. Responen a la pregunta, *què volen les parts?*

- **Tangibles:** materials, divisibles, quantificables.
- **Intangibles:** immaterials, no divisibles.

- **Ocults:** no es posen de manifest, s'amaguen al professional.
- **No ocults:** s'expressen, es manifesten, s'exposen.

INTERÈS: aspecte que relaciona la persona amb el conflicte, el seu manteniment i/o resolució

PODER: conjunt de recursos que hom té per resoldre el conflicte.

SIMETRIA: igualtat en els recursos.

ASIMETRIA: desigualtat en els recursos.

EMOCIONS: analitzar el paper que tenen les emocions en el conflicte, en el seu inici, manteniment i resolució

EMPATIA: capacitat de posar-se en el lloc de l'altre i entendre les seves circumstàncies.

CONFIANÇA: seguretat que posem en l'altre respecte de la seva actuació.

LEGITIMACIÓ: considerar i reconèixer l'altre com un interlocutor vàlid.